

Kalászosok a Felyvidéken

„Üzenem a jövőbeli gyermek nemzedéknek Magyarországon,
hogy tiszteljék hazájukat és becsüljék, hogy ezen a földön
élhetnek. Őrizzétek meg értékeit és emlékeit! Beszéljete róla
úgy, mintha kincs lenne!”

II. Rákóczi Ferenc

Martonházi Aragonitbarlang

A Martonházi-aragonitbarlang, vagy más néven Ochtinai-aragonitbarlang, amely az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai részeként a világörökség része, a világ három látogatható aragonitbarlangjának egyike. Jellemző Spanyolországban az *aragóniai* előfordulás, amelyről elnevezése származik.

A Rozsnyótól 26 km-re, a Gömör–Szepesi-érchegységben található, 300 m hosszú barlangot 1954-ben fedezték fel, és 1972-ben nyitották meg a nagyközönség előtt. A

Várhegy északkeleti oldalán 660 méter magasan nyílik. Föld alatti csarnokait az aragonitból formálódott különféle képződmények díszítik, amelyek a felszíni vizek korróziós tevékenysége és mészkő kikristályosodása folyamán jöttek létre. Színük a fehértől a barnáig terjed, s alakjuk rendkívül változatos. Korukat 138 000 és 13 000 év közé teszik a kutatók.

Murányalja és a Murányi vár

A község 1321-ben a vár szolgálfalujaként keletkezett. 1271-ben már szerepel Murány vára, Castrum Mwran néven. A vár sok kézen ment át. birtokolták: Szécsi család, Bethlen István, Wesslényi Ferenc, Rákóczi Ferenc, Bercsényi Miklós, Koháry István stb.

Murány várához hajdan csak egy keskeny út vezetett, melyen az élelmi szereket erős vasláncon vontatták fel a várba. A vár kútja oly mély volt, hogy 5/4 (1h15p) óráig tartott, míg abból a vízzel telt tömlőt ki tudták emelni.

Dobsinai Jégbarlang

A helyiek régóta ismerték a Ducsá-hegy lejtőjén levő „Jéglyukat”, mint egy szikla tövében rejlő, jéggel töltött hasadékot. Juhászok és vadászok hűsöltek a kiáramló hideg levegőjénél, a közelben lakók hordták innen a jeget. Első írásos említése 1863-ból származik Hunfalvy Jánostól, de a belsőbb szakaszait senki sem ismerte, mert síkos, lejtős talaján senki sem próbált lejutni.

A barlang feltárása (1870) nagy visszhangot váltott ki. **Jókai Mór** is hamarosan meglátogatta, mivel nagyon érdeklődött Magyarország minden természeti érdekessége iránt. Benyomásait *A lőcsei fehér asszony* című regényében örökítette meg.

A barlang érdekessége, hogy a nyilvánosság részére egészen 1946-ig engedélyezve volt benne az egészévi korcsolyázás. Még az 50-es években is itt gyakorolt a sikeres csehszlovák műkorcsolyázó Karol Divín, valamint a katonai gyorskorcsolyázó csapat.

A barlang hossza 1483 méter. Egy 21 km hosszú barlangrendszer részét képezi. A barlang levegőjének hőmérséklete 0 °C, jéggrétegeinek vastagsága 30–40 méter. A barlang látogatható területe két részből áll, a felső és az alsó barlangból. A felső barlang két termét jégfolyosó köti össze, az ezekben található jégalakzatok különböző elnevezést kaptak: az első teremben a Sírkövek, a Fatörzs, a Zuhatag és a Beduin sátor, a második teremben az Oltár, a Kút és az Elefántfej látható. Az alsó barlang szintén két teremből áll, melyeket két folyosó köt össze. Az egyik teremben a Pokol és a Lucifer, a másikban a 10 x 15 m-es Orgona, a Lugas és a Télkirály palotája van.

Garam forrás (Pramen Hrona)

A Garam (szlovákul Hron, németül Gran) a Duna mellékfolyója felvidéken. 289 km hosszú, Párkánynál, Esztergommal szemben ömlik a Dunába.

Közlekedési érdekesség: a garamfői hurok-alagút és a két viadukt.

Technikailag a legérdekesebb az itt található, hurok alakú alagút, a maga 400 méteres sugarával és 1239 méteres hosszával, mely 31 méteres szintkülönbség leküzdésére szolgál. Garamfő panzió megállóhelytől indul, majd élesen kanyarodik balra,

a felszínre bukkanva újabb balkanyarral éri el a viaduktot, amin áthaladva a magasban keresztezi a megállóhely felett önmagát.

Andrássy-kastély, Betlér

A betléri Andrássy-kastély a Kassai kerület Rozsnyói járásában található kulturális műemlék és múzeum.

Sajó völgyében áll. Sorsa összefonódott az Andrássy-családdal. Könyvtárát 1790-ben alapította Andrássy Leopold, ma több mint 14 ezer kötetet foglal magában 15 különböző nyelven, elsősorban teológiai, földrajzi,

történelmi és filozófiai műveket. Az eredetileg gótikus kastélyt 1792 és 1795 között klasszicista stílusban építették át. A 18. század végén a kor elvárásainak megfelelően kastélyparkkal vették körül, ezt később kibővítették. Az angolkert ma 57 hektáron terül el, és a számos szobor

mellett kerti pavilonokat, egy műbarlangot és egy vízesést is magában foglal. Mai, barokkos alakját 1880 környékén nyerte el, amikor akkori tulajdonosa, Andrásy Manó (a "Vasgróf") elképzelései alapján jellegét egy vadászkastélyhoz hasonlóvá tették. Ez a külseje minimális módosításokkal a mai napig megmaradt.

Rozsnyó

A település Gömör felső részének fontos központja és ősi tradíciók városa is egyben. Írásos emlékek először 1291-ben említik, amikor III. András magyar király az esztergomi érseknek adományozta ezt a területet. A középkorban főleg aranyat és ezüstöt bányásztak itt, később a vasérc kezdett egyre nagyobb szerepet játszani. A Rákóczi-féle szabadságharc idején a Nagyságos Fejedelem többször is innen irányította az uralma alatt lévő országrészeket. Az 1848/49-es szabadságharc után a település bányászvárosból oktatási és iparvárossá változott. A város híres iskoláit sok fontos tudományos, irodalmi és művészeti személyiség látogatta.

Az első világháborút követő trianoni békediktátum után a várost Csehszlovákiához csatolták. Ebben ideiglenes változást az első bécsi döntés hozott, amely eredményeként 1945-ig a területet újra Magyarországhoz csatolták. A második világháború után azonban a város ismét Csehszlovákiához került.

Látnivalók:

15.századi történelmi
belváros, négyzet alakú
középkori főter.

A 36,5 m magas őrtorony,
más néven tűztorony:

A torony déli homlokzatán
egy befalazott kő ágyúgolyó
állít emléket annak, hogy
milyen fontos szerepet

játszott a betolakodók elleni harcokban.

A város első nyilvános óráját, amelyet Szontágh Márton készített 1555-ben, itt helyezték el. Pontosságáról volt híres ez az óra, állítólag e szerint mérték az időt az egész Osztrák-Magyar Monarchiában. A neves órásmester valóban arról volt ismert, hogy ő készítette akkoriban a legpontosabb időmérőket.

Rimaszombat

Rimaszombat a Gömöri-medence északi peremén, a Rima-folyó völgyében fekszik. Nevét szombati napokon tartott hetivásáraitól kapta. Nevének előtagja a Rima folyó melletti fekvésére utal. Területe már a bronzkortól folyamatosan lakott volt. Első ismert írásos említéskor (1268)

Szombathely (Zumbothel). A szombat napi vásárokat országszerte I. Géza király (1074–1077) állította fel. 1786-ban Kishont vármegye székhelye lett. 1845 májusában itt választották meg Petőfit tiszteletbeli táblabíróvá. 1849 júliusában itt kezdte meg az egyezkedést Görgey az oroszokkal. Protestáns főgimnáziumában sok neves személyiség tanult, köztük Mikszáth Kálmán és Izsó Miklós is.

Szepesszombat

Szepesszombat a történelmi szepességi városok egyike, jelenleg Poprád északkeleti településrésze, mely nevét a szombati vásárnapokról kapta. Kéthajós XIII. századi gótikus templomának öt szépséges oltára a híres Lőcsei Pál mester műhelyéből került ki.

1273-ban épült a Szent György templom a mesésép főtér közepén későromán stílusban, de a XV. század második felére már a gótikus építések jegyeit hordozza. Mintha egybeépítették volna, olyan közel áll a templomhoz az

1598-ban emelt, jellegzetes sgraffitto* díszítésű, pártázatos reneszánsz harangláb. (*A sgraffito (graffito) díszítő eljárás, melyben egymásra felvitt különböző színű festékek vagy vakolatok felső rétegét precízen visszakarják, kikarcolják, ami által előtűnik a mélyebben fekvő réteg színe.)

A templomban a Szepesség egyik leggazdagabb gótikus szárnyasoltár-gyűjteményét őrzik. A Szent Györgyöt ábrázoló szárnyasoltárt Lőcsei Pál készítette 1516-ban. Középen Szent György lovagot láthatjuk, amint éppen lesújt a sárkányra. Az oltárszárnyakon szenteket láthatunk, a predellát, az oltár alsó részét pedig az utolsó vacsora ábrázolása díszíti.

Csütörtökhely

A Szepesi-medence délkeleti részén, Poprád és Igló között, fontos történelmi kereszteződésen fekszik.

Vásárait csütörtöki napon tartotta, erről kapta a nevét. A mai Csütörtökhely elődje a tatárjáráskor elpusztult Szentlászló nevű magyar település volt. Az első bejegyzések 1263-ból valók. Gazdagságuk alapja az aranybányászat volt.

A település szélén, egy kis dombon áll Szent Lászlóról, a lovagkirályról elnevezett plébániatemplom. A román stílusú templomot (13. század, tatárjárás után) gótikus kétemeletes kápolnával bővítette ki a Szapolyai-család. A magyarországi gótika egyik legtökéletesebb, legarányosabb alkotásaként tartják számon.

Lőcse – a szepesség ékköve

Lőcse városa a Szepesség keleti részén, Eperjestől 40 km-re nyugatra, a Lőcse-patak völgyében található. Nevét is erről a patakról kapta, korábban az egykori Szepes vármegye székhelye, és legjelentősebb települése volt. A terület a Kr. e. 9. századtól már bizonyítottan lakott volt. A 12. században II. Géza magyar királyunk

meghívására szász telepesek alapították meg a település őseit, amely hamar városi rangra emelkedett. A Felvidék egyik legszebb városa, gótikus és reneszánsz óvárosát a szinte hiánytalanul fennmaradt középkori városfal öleli

körbe. Legfőbb látnivalója a **Szent Jakab-templom** és a mellette álló **csodaszép gótikus városháza, a város szimbóluma**. A templomban van **a világ legmagasabb, 18,62 méter magas szárnyas-táblaképes Szűz Mária-főoltára**, a Madonna, Szent Jakab és Szent János apostolok másfél méteres életnagyságú szobrával. Az oltár szintén Lőcsei Pál mester munkája, 1500 és 1517 között készült.

Tátralomnic

A Lomnici-csúcs alatti üdülőtelepülés egykor kis pásztorfalucska volt, mára a Tátra Ótátrafüreddel egyenrangú helye, mintegy 1650 lakosa van. Tátralomnic fürdő- és üdülőtelep 1892-ben létesült a Magas-Tátra délkeleti lejtőjének Kakaslomnichoz tartozó részén, gróf Bethlen András földművelésügyi miniszter kezdeményezésére. az üdülők mellett 1895-ben felépült az első turistaszálló is. A Palota Szálló 1905-ben épült. A terület a trianoni diktátumig Szepes vármegye Késmárki járásához tartozott, majd Csehszlovákiához csatolták.

A Kő-pataki tó és a Lomnici csúcs

A 18. század második feléig a csúcsot megmászhatatlannak tartották. A Lomnici-csúcs első ismert megmászója a skót Robert Townson volt 1793-ban.

A Lomnici-csúcs a Magas-Tátra legismertebb és legnépszerűbb orma, amihez nagyban hozzájárult az 1940-ben épített drótkötélpálya. A

csúcsról való kilátás pazar. Kedvező időben a Felvidék számos hegyén kívül látható a Tokaji-hegység, a Mátra, a Bükk, stb.

A drótkötélpálya felső, a Kő-pataki-tó és a Lomnici-csúcs közötti szakasz 862 m szintkülönbséget győz le. 1655 m fesztávolsággal éri el a csúcst, a kötélpálya közlekedési hossza 1870 méter.

Trianonról:

1920. június 4-én írták alá a versailles-i Nagy Trianon palotában azt a békediktátumot, mely területe kétharmadával megcsonkította a történelmi Magyarországot. A konferencián Magyarországnak nem volt lehetősége érveket hozni a csehszlovák, román és délszláv területi követelések, a hamisított etnikai adatok és kérdőívek ellenében, az antantnak lényegében semmi másra nem volt szüksége, mint két megbízottra, akik aláírják majd a kész szerződést. Magyarország elveszítette területének és lakosságának mintegy kétharmadát, ennek megfelelően 320 ezer négyzetkilométer területű, húszmilliós középhatalomból 90 ezer négyzetkilométeres, hétmillió lakost számláló kisállammá vált. Románia megszerezte a Partiumot és Erdélyt, a délszláv állam a Délvidéket, Csehszlovákia pedig a Felvidéket és

Kárpátalját. Mintegy 3,3 millió magyar rekedt kívül az új magyar állam határain.

„Egy nemzet sincs megalázva azzal, hogy legyőzték, vagy ha aláírt késsel a torkán egy végzetes békeszerződést. Becstelenné válik azonban, ha nem tiltakozik, ha tönkretételéhez maga is hozzájárulását adja. Nem a vesztes a bukás, hanem a lemondás”

Théophile Delcassé francia külügyminiszter

Indulás	km	Utazás	1.nap, május 31. péntek	Látnivalók, program
Gyülekező, bepakolás: 6:00-tól Indulás: 6:30	204	3h 30p	Göd-Martonháza (Ochtínska)	Martonházi Aragonit-barlang (Világörökség, csak 3 látogatható barlang van) 11-kor bemegyünk 300m séta a parkolótól, hőmérséklet 7,2-7,8 °C, a barlangi túra 30 perc. Vastag puicsi/kabát v. téli öltözék kell. Ebéd (otthonról hozott elemzés)
12:30 érk.13:10	29	35p	Martonháza-Murányalja	Ürge-etetés, simogatás
17:15 érk.18:30	4,5	10p	Murányalja-Murányi vár	Murányi vár felfedezése (A vár 3,5 óra föl-le 550m szintkülönbség.)
	53	59p	Murányi vár-Kökova-Lőjő	Vacsora 18:30
	Össz: 290,5km			
6:40			2. nap, június 1. szombat	
7:20 érk.8:45 érk.	80	1h25p	Reggeli Kökova-Lőjő-Dobsinai jégbarlang	Dobsinai jégbarlang (Világörökség): a parkolótól 25-30 perc séta felfelé, a barlangi túra 30 perc, 515m. 9:30-kor megyünk be Jeges rész: -3,9 - -0,2 °C; a nem-jeges 0,8-3,5 °C Téles öltözék!!!!
barl.9:20			Dobsina-acélglyvántás régen	Dobsina-acélglyvántás: Mátyás király feketeserege innen volt ellátva fegyverekkel
11:00	9,5	9p	Dobsinai jégbarlang-Garam forrás (Pramen Hřona)	A forrás, a viadukt megtekintése. Piknik, ebéd
12:30 érk.13:30	46	1h	Garam forrás-Bettlér	Andrássy-vadászkastély (nytv.9:30-17:30), angolpark (nytv.7-21h)
15:50 érk.16:00	6,6	8p	Bettlér-Rozsnyó	Főtér megtekintése, kálvária, őrtorony (Rákóczi vonatkozások)
17:00	93	1h 35p	Rozsnyó-Kökova Lőjő	Vacsora 18:30
	Össz: 235,1km			
7:20			3. nap, június 2. vasárnap	
8:05	39	36p	Reggeli Kökova-Lőjő-Rimaszombat	Magyar mise 9-kor, séta, fagyizás, 1 múzeum,
	39	36p	Rimaszombat-Kökova Lőjő	ebéd után pihenés, játék
			Ebéd a szálláson: 13:00	Itt született: Tompa Mihály, Ferenczy István, Blaha Lujza
	Össz: 78km		Vacsora: 18:00	Gömör-Kisgyőgyi múzeum (1,5 – 2 h)
Indulás	km	Utazás	4.nap, június 3. hétfő	Látnivalók, program
7:00			Reggeli	
8:30 érk. 10:00	103	2h	Kökova-Lőjő-Szepesszombat	A reneszánsz főter és a templom megtekintése Filmforgatások felvidéki helyszíneken: Huszárik Zoltán filmje: Krúdy: Szindbad; Mikszáth: Fekete város (Lőcse) Mikszáth: Szent Péter esernyője; Jókai: Egy magyar nábob Jókai: Kárpáthy Zoltán (Nyitra, Vöröskő vár)

Indulás	km	Utazás	4.nap, június 3. hétfő	Látványlók, program
10:45 érk.11:00	16	12p	Szepesszombat-Csütörtök hely	Szt. László plébániatemplom, Zápolyaiak temetkezési kápolnája, a magyar gótikus építészeti gyöngyszeme
11:45 érk.12:00	10	10p	Csütörtök hely-Lőcse	Főter, gótikus templom: a világ legnagyobb szárnyasoltára Ebéd
14:00 érk.14:30	16	30p	Lőcse-Tátralomnic Kő-pataki-tó, utazás lanovkával	Séta a régi magyar üdülőközpontban, melynek mintájára Trianon után Lillafüreden alakítottak ki hasonlót: Fenyőket ültettek a környékre és a Bükkfennsíkra, hogy egy kicsit a növényzet is hasonlítson a tátrai hangulathoz. Lágyvázás a Kő-pataki-tóhoz: 1754 tengerszint feletti magasság: 8-14 °C várható Esőkabát/vastag pulcsi v. téli cucc kell!! Séta a tó körül, stb.
16:10	117 össz: 262km	2h10p	Tátralomnic-Kokova Lúnya	Vacsora 18:30
7:30			5.nap, június 4. kedd	
8:30 érk.9:45	88	1h13p	Reggeli Kokova Lúnya-Gombaszög	Összecsomagolás Pálos kolostorrom, Hamell kertészeti
11:00 érk. 11:10	9.1	10p	Gombaszög-Gömörhorka iskola	11:30-tól 12:15-ig 1. Vajda Márta festőművész bemutatója 12:30-tól 14-ig 2. Találkozás kisiskolásokkal, közös program: Kalászkokkal egyeztetés alatt -gömöri dalcsoport, daltanítás -szalagos bot, pünkösdi galamb készítése -moldvai táncok tanítása Ebéd
15:00 érkezés legkésőbb: 18:30	180	3h30p	Gömörhorka-Göd ELMARAD: Krasznahorka Kassa	Vár még zárva Székesegyház, Rákóczi-ház, Tinódi emléktábla, (Márai Sándor kiállítás)
	Össz: 277km			
	Egész össz:1142,6km			

Reggeli himnusz

Az éj-sza-ká-nak ső-tét-sé-ge osz-lik. I-me, tün-dök-lik

haj-na-li nap fé-nye: a Min-den-ha-tót bi-za-lom-mal ké-jük.

tel-jes e-rő-vel. A-men.

2. A bágyadságot tőlünk messze űzze, 3. Adja meg mindezt Atya. Fiú. Lélek és könyörülvén egészséget adjon, Szentháromságban egylényegű Isten. s mint kegyes Atyánk, tárja föl minékünk kinek hallatszik örökké a földön. mennyek országát. nagy dicsősége. Amen.

Esti himnusz

1. Immár a nap le-ál-do-zott, Teremtőnk, ké-rünk Té-ge-det:

Légy kegyes, és ma-radj ve-lünk, ő-riz-zed, óv-jad né-pe-det!

2. Álmodjék Rólad a szívünk, álunkban is Te légy velünk; Téged dicsérjen énekünk, midőn új napra ébredünk!
3. Adj nekünk üdvös életet, szítsd fel a szív fáradt tüzet; a rántörő rút éjhomályt világosságod rontsa szét!
4. Kérünk, mindenható Atyánk, Úr Jézus Krisztus érdemén, Ki Szentlélekkel és Velel uralkodik, s örökkön él. Amen.